

Dossier de premsa

La confiança dels docents en el sistema educatiu

Les publicacions de la Fundació Jaume Bofill
estan disponibles per a descàrrega al web
www.fbofill.cat.

Les publicacions de l'Edubaròmetre, i més resultats de l'enquesta,
estan disponibles per a descàrrega al web
www.edubarometre.cat

Primera edició: febrer 2018

© Fundació Jaume Bofill, 2018
Provença, 324
08037 Barcelona
fbofill@fbofill.cat
<http://www.fbofill.cat>

Reconeixement – Compartir Igual (by-sa) – Internacional :

Es permet l'ús comercial de l'obra i de les possibles obres derivades,
la distribució de les quals cal fer-se amb una llicència igual a la que regula l'obra original.

Disseny: *Àmbitos*, *servicios de comunicación aplicada*

edubarometre.cat- Per l'educació responc, és la primera enquesta que pregunta a famílies i docents sobre les seves necessitats, expectatives i visions sobre l'educació dels seus fills i filles, dels seus alumnes, del seu centre i sobre com ha de ser l'educació del país. En el moment actual de canvis en l'educació, cal obrir i ampliar el debat, incorporant la pluralitat i riquesa de visions dels principals actors educatius.

Per què fer una enquesta a docents i famílies?

Estem vivint moments de canvi en educació...

- Malgrat l'educació és cada cop més present en el debat social i dels mitjans, el cert és que acostuma a ser un debat molt limitat, centrat en allò del que se'n té dades o bé sobre aspectes que són prioritaris per als actors institucionals. **El resultat és que sovint no es té en compte la realitat dels centres, com els docents i les famílies viuen i viuen l'escola, allò que els preocupa, necessiten o volen del sistema educatiu.**
- **Tampoc reflecteix la complexitat i riquesa de visions dels diferents col·lectius** implicats en l'educació dels infants i joves. Sovint, l'opinió de mestres i famílies sembla que sigui única, fent invisibles els matisos i la diversitat de visions existents.
- **En l'actual context de transformació educativa, cal ampliar el debat educatiu i incorporar més coneixement sobre el que volen, esperen i viuen els actors educatius.** Els canvis que hagin de fer-se en l'educació del país hauran de comptar amb l'adhesió dels actors i cal, per tant, conèixer quines són les seves expectatives i necessitats.
- L'EduBaròmetre és **la primera iniciativa que vol conèixer i incorporar al debat educatiu les expectatives, necessitats, motivacions, visions i valors de famílies i de docents** sobre l'educació. L'EduBaròmetre enquestarà dos cops l'any a famílies i docents sobre temes rellevants de l'educació del país. Qüestions sobre hàbits educatius, necessitats d'acompanyament o satisfacció amb el treball del/en el centre, per exemple, es combinaran amb preguntes sobre la confiança en el sistema i els centres educatius on escolaritzen els seus fills o treballen.
- El que es presenta en aquest dossier de premsa són els **resultats de la primera enquesta de l'Edubaròmetre als docents de Catalunya**, realitzada durant la primavera i l'estiu de 2017.

- Amb el llançament d'aquests resultats, **engeguem una nova enquesta a famílies i docents**. Als docents, els preguntem, entre d'altres coses, per la comunicació amb les famílies i sobre pràctiques d'innovació a l'aula. Es pot accedir a la nova enquesta a edubarometre.cat

**Les dades referents a famílies es presentaran a primers d'abril de 2018.*

Fitxa tècnica de l'enquesta als docents

Nombre de respostes: 3.123 docents de les etapes educatives que apleguen infants i joves d'1 a 18 anys.

Tècnica: enquestació en línia.

Àmbit geogràfic: Catalunya.

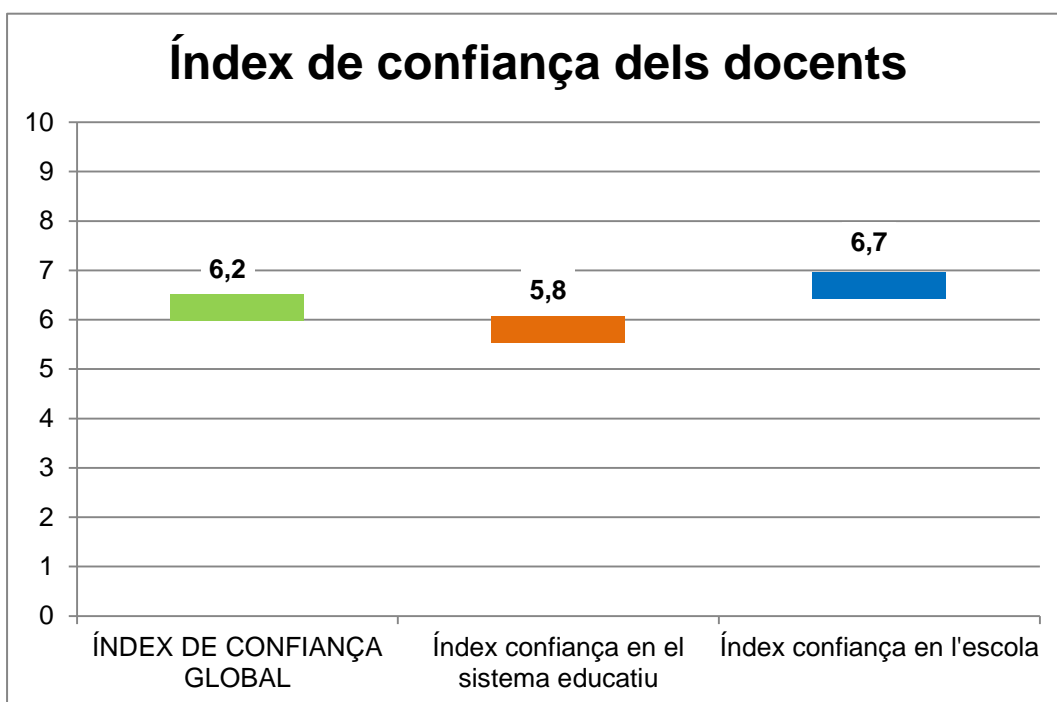
Error: +/-1,7% per a un nivell de confiança del 95%.

Control de mostra: per província, nivell educatiu en el que s'imparteix docència i titularitat de centre (públic o concertat-privat).

Treball de camp: entre el 2 de maig i el 18 de juliol de 2017.

Principals resultats

1. Malgrat les retallades que ha patit l'educació a Catalunya, i el desgast que aquestes han suposat per als professionals de l'educació, **els docents valoren positivament l'educació a Catalunya, amb un 6,2 sobre 10.**
- **Valoren més positivament el centre educatiu en el que treballen, situant-ne la confiança en el 6,7, que el sistema educatiu, que rep un 5,8.**

Com s'ha mesurat la confiança en el sistema o en el centre?

L'índex de confiança global s'ha construït fent una mitjana de les respostes a quatre preguntes:

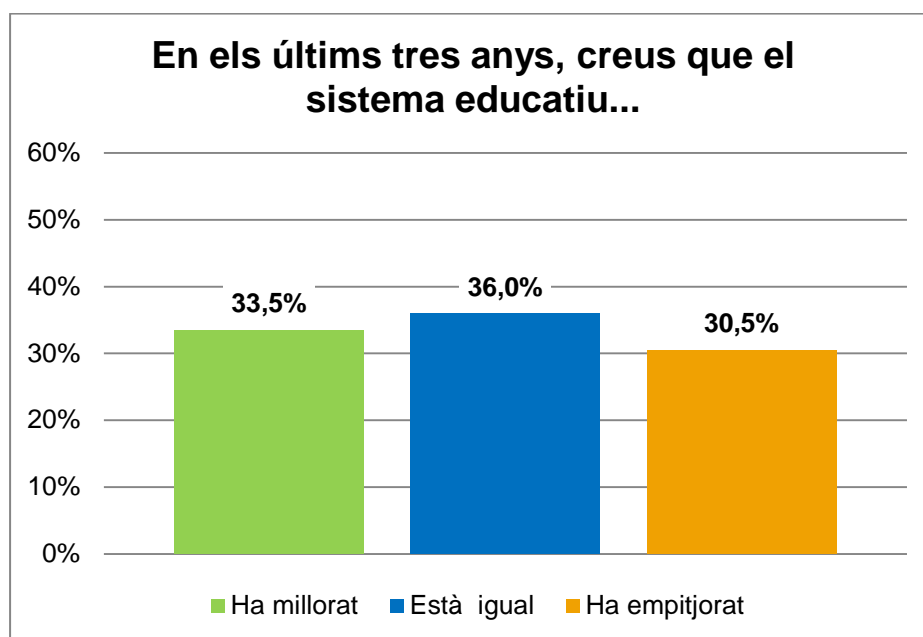
1. Com creus que és el sistema educatiu a Catalunya?
2. D'aquí a tres anys, com creus que serà el sistema educatiu a Catalunya?
3. Com creus que és l'educació que es proporciona al centre educatiu en el que treballas/que rep el teu fill/a en la seva escola o institut?
4. D'aquí a tres anys, com creus que serà l'educació en aquest centre educatiu?

Els índexs referents al sistema o al centre, s'han construït amb les respostes a les preguntes concretes, bé sobre el sistema, bé sobre el centre educatiu. El pes que s'ha donat a cada resposta es pot veure a la llegenda de la dreta del gràfic.

- **Sorprenentment, malgrat els anys de restriccions pressupostàries i les retallades en educació, la major part dels docents creuen que el sistema educatiu no ha empitjorat en els darrers anys.**
- El 33,5% creu que el sistema ha millorat en els darrers 3 anys
 - un 36% que està igual;
 - només un 30,6% creu que ha empitjorat.

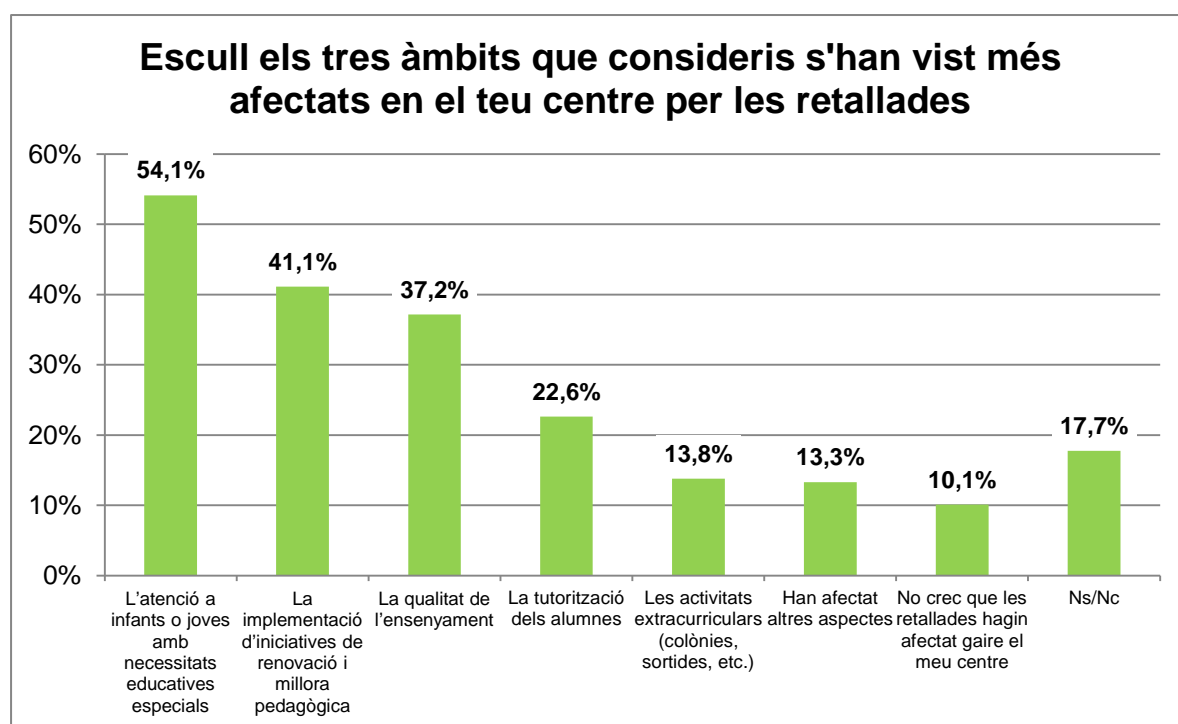
Aquestes dades són coherents amb els resultats analitzats en *altres treballs*, en que efectivament s'observa una millora en els resultats del sistema: increment de les taxes de graduació, millora moderada de les competències bàsiques, reducció de l'abandonament escolar prematur, etc.

Com veurem posteriorment, els docents assenyalen que les retallades han tingut un fort impacte en els centres educatius. Malgrat que objectivament han empitjorat les seves condicions de treball (salarials, increment de ratios, etc), aquests reconeixen la millora que s'ha esdevingut en els resultats educatius, segurament perquè hi han contribuït activament mostrant una notable resiliència. Això ens parla de la **professionalitat dels docents** que han respost amb compromís malgrat les condicions adverses.

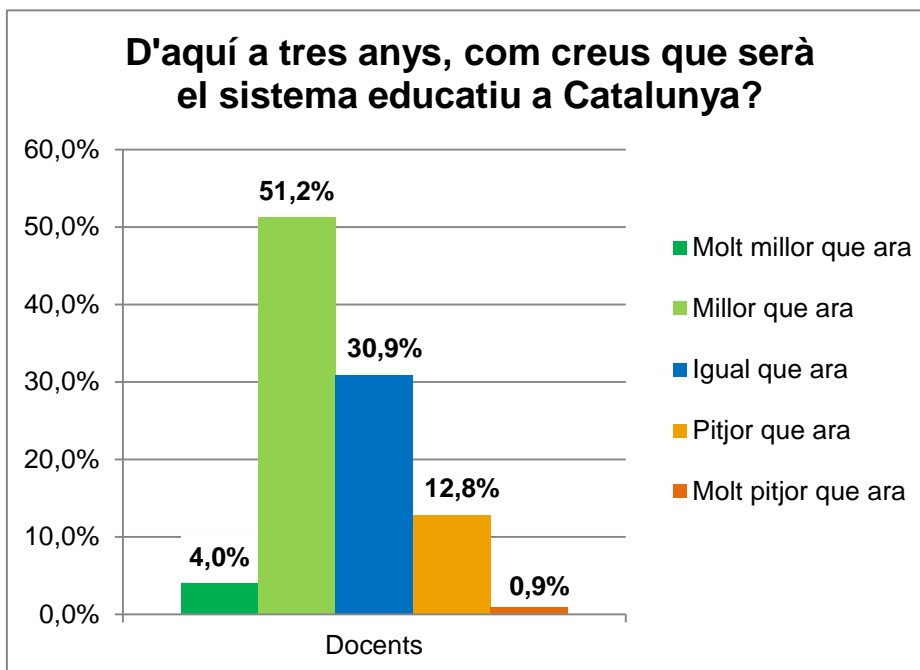
2. Tot i que els docents manifesten confiança en el sistema, el fet és que **al 2014 es va invertir un 21,7% menys en educació que al 2009, i els docents són contundents en assenyalar quins han estat els àmbits més afectats**: el 54% diu que ha afectat especialment **l'atenció a infants i joves amb necessitats educatives especials**, el 41% assenyala la implementació d'iniciatives de millora pedagògica i un 37% la qualitat de l'ensenyament.

- **Només un 10% creu que no han afectat gaire el seu centre.**
- El treball de tutorització (22,6%) unit a l'atenció a l'alumnat amb dificultats (54%) indiquen que **és la dinàmica de personalització la que queda més afeblida amb les retallades.**

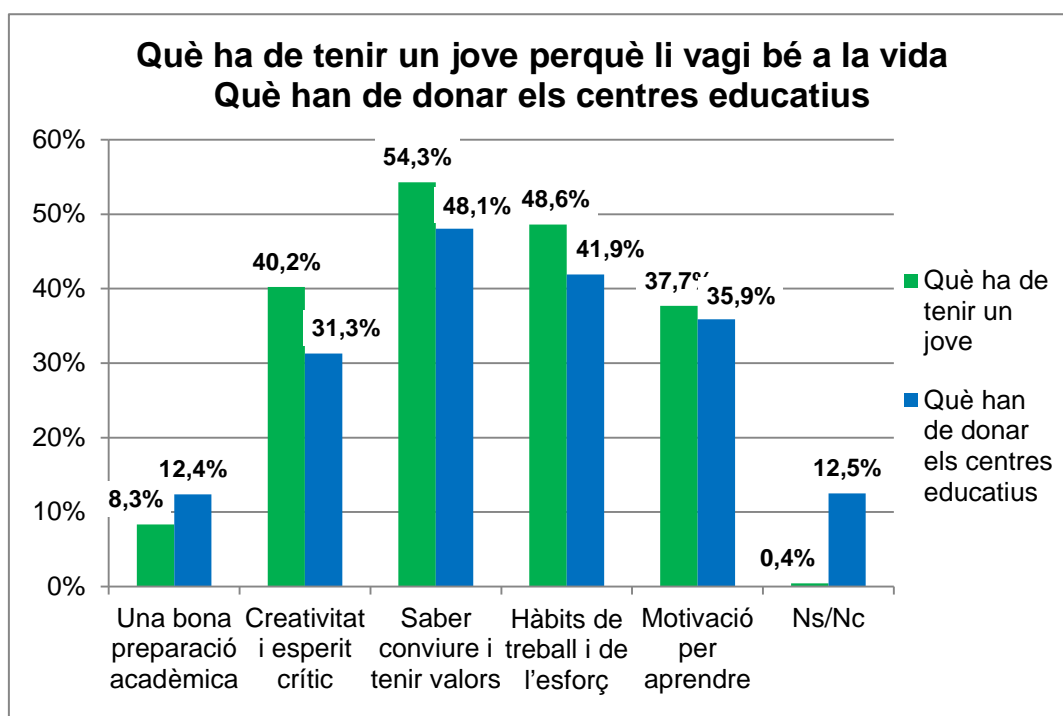

Nota: el total suma més de 100% perquè es demanaven tres respostes.

3. Els docents són optimistes pel que fa a l'evolució del sistema educatiu: el 55% creu que, d'aquí a tres anys, el sistema estarà millor o molt millor que ara. Només el 13,7% creu que estarà pitjor o molt pitjor.

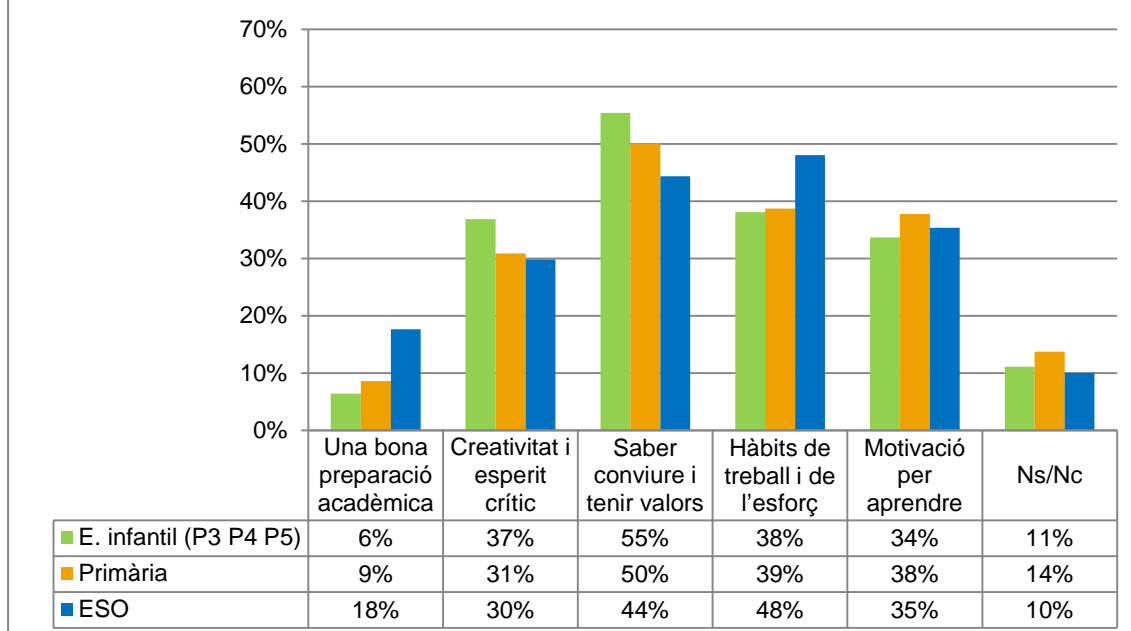
4. **Els docents creuen que l'educació és més que la transmissió de coneixements.** És majoritària una concepció més holística de l'educació i creuen que l'escola s'ha d'ocupar dels valors, la creativitat i l'esperit crític
- Els docents creuen que l'escola ha de proveir de les competències que els joves necessiten per a què els vagi bé la vida. **El 54% creuen que saber conviure i tenir valors és del més important en la formació d'un jove i el 48% creu que aquesta és també responsabilitat de l'escola.**
 - **Els hàbits de treball i de l'esforç, la creativitat i l'esperit crític, i la motivació per aprendre** són altres competències vitals altament valorades en les quals l'escola s'hi ha d'implicar.
 - Només el 8% dels docents mencionen una bona preparació acadèmica com a prioritària per a que als joves els vagi bé a la vida (i només el 12,4% l'assenyalen com a aportació vital de l'escola). Això no vol dir que creguin que no és important; més aviat indica que es dona per descomptada aquesta funció central de l'escola i els docents, ara, n'emfasitzen d'altres més relacionats amb el desenvolupament de valors o d'hàbits útils per a la vida.

Nota: el total suma més de 100% perquè es demanaven dues respostes a cada una de les preguntes.

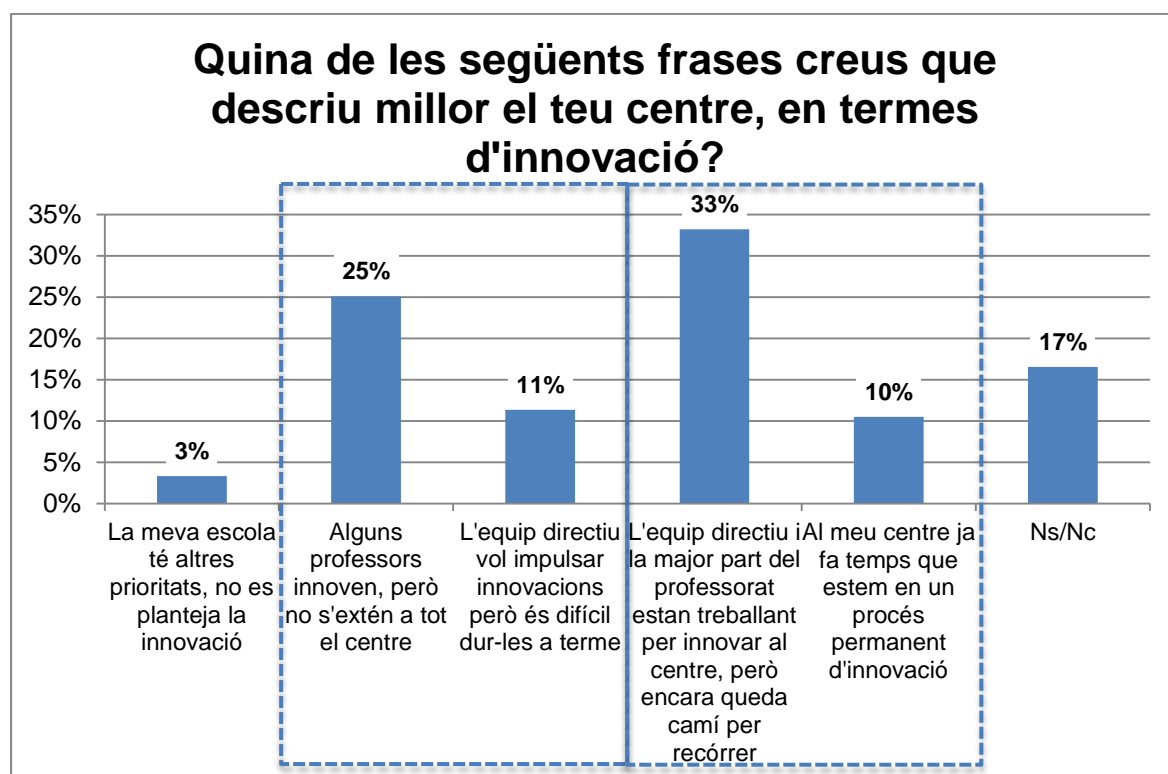
- Aquesta visió més holística de l'educació es manté en tots els nivells educatius (d'infantil fins a l'ESO), així com la creença que l'escola en té responsabilitat. Canvien, tot i que moderadament, algunes prioritats. **A l'ESO guanyen importància els hàbits de treball i de l'esforç, en detriment de saber conviure i tenir valors.** A mesura que s'augmenta de nivell educatiu, **creix (moderadament) la importància de la bona preparació acadèmica**, que arriba a un màxim de 18% a l'ESO. La continuïtat postobligatòria, especialment el pas al Batxillerat, encara està molt vinculada als resultats acadèmics, pel que ja a la ESO es percep la pressió pels resultats.

Què creus que l'escola i l'institut han de donar als alumnes, per nivells educatius

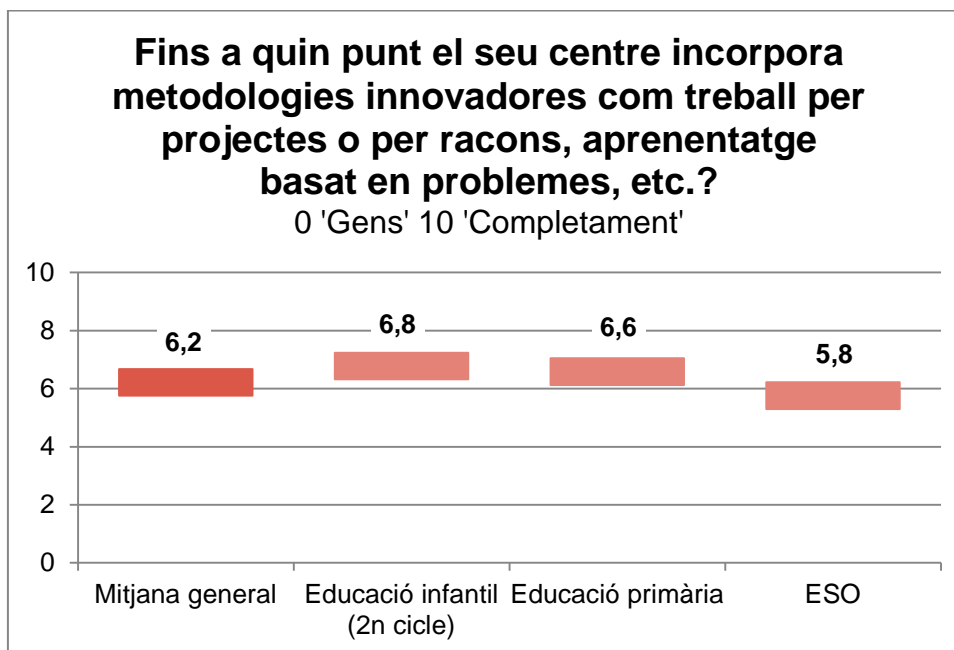

Nota: el total suma més de 100% perquè es demanaven dues respostes.

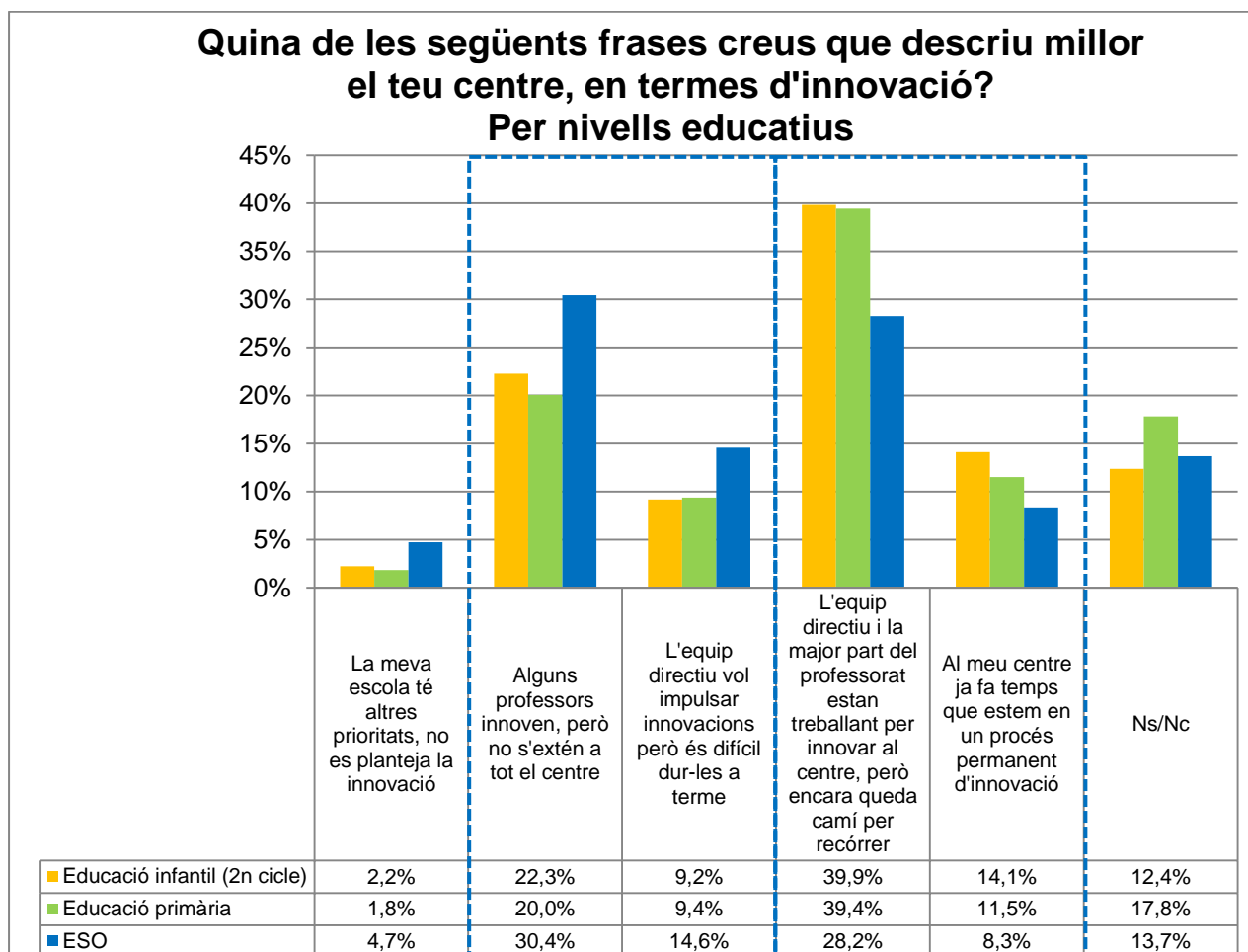
5. El 43% dels centres estan immersos en processos de canvi i innovació. La principal dificultat és estendre les innovacions aïllades al conjunt del centre.
- El 36% del centres malden per generalitzar una dinàmica de canvi i innovació: bé perquè la innovació encara està aïllada en alguns docents, bé perquè la direcció no ha convençut encara el claustre.
 - Només un residual 3% de centres no s'ha plantejat innovar.

- Els docents valoren el nivell d'innovació dels seus centres en un 6,2 sobre 10 (essent 0 'No incorpora gens les metodologies innovadores' i 10 'Completament'). Els més innovadors són els d'educació infantil de 2n cicle, amb un 6,8, mentre que els que imparteixen ESO es queden en el 5,8.

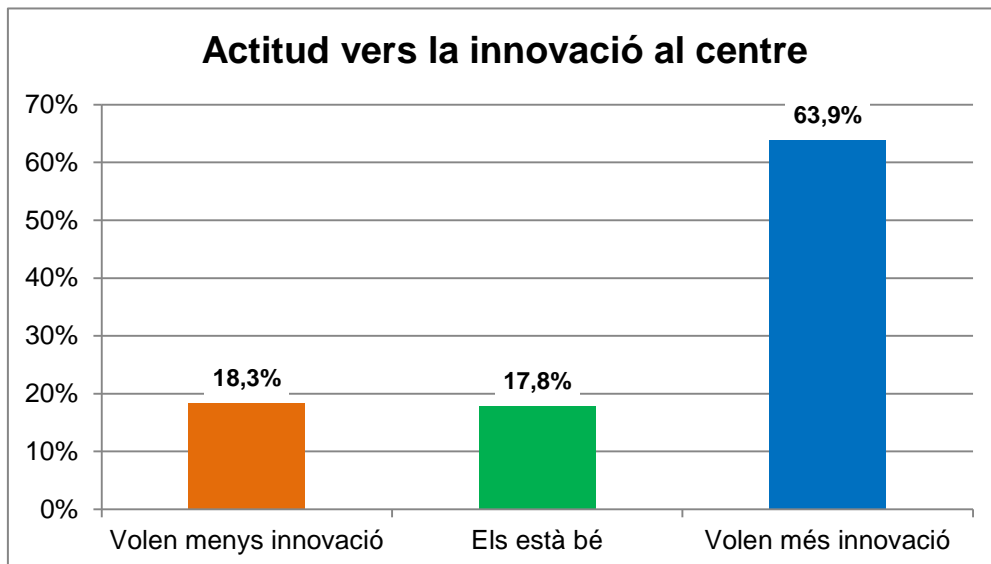

- En una ullada més qualitativa a les diferències per nivell educatiu, es constata que a mida que pugem en el nivell educatiu, menor és la dinàmica de canvi i d'innovació en els centres: del 54% de centres implicats a segona etapa d'infantil al 36,5% a l'ESO. En aquests centres, les innovacions encara es troben aïllades en alguns docents o com a voluntat de la direcció: mentre que a l'educació infantil aquests són el 31,5%, a l'ESO són el 45%.

Nota: Resultats estadísticament significatius per nivell educatiu

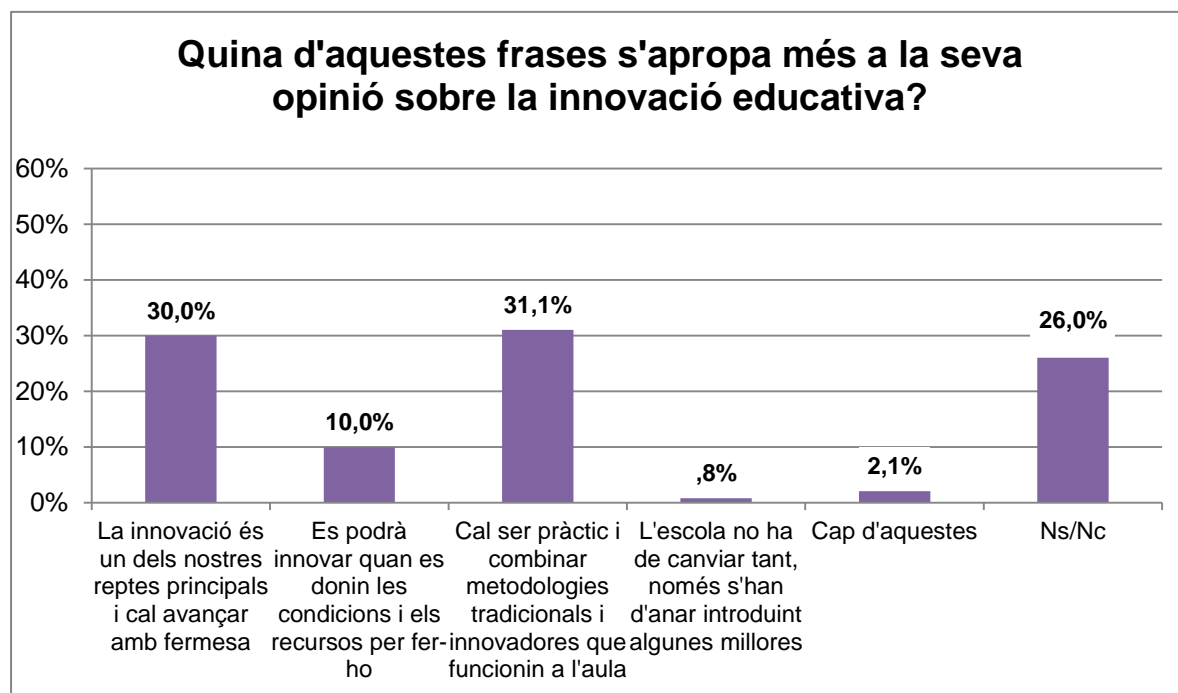
- Els docents expressen que volen seguir avançant en la innovació dels centres: quan se'ls demana quin nivell d'innovació desitgen, **el 64% de docents assenyalen que voldrien que els seus centres en desenvolupessin més, anessin més enllà.**

NOTA: L'actitud vers la innovació s'ha construït amb les respostes a les preguntes: "Fins a quin punt el teu centre incorpora metodologies innovadores com treball per projectes o per racons, aprenentatge basat en problemes, etc.?" (escala de respostes de 0 'Gens' a 10 'Completament') i "Com t'agradaria que fos el centre en els seus mètodes d'ensenyament?" (escala de respostes de 0 'Tradicional' a 10 'Innovador'). Els enquestats no veien la numeració associada a cada tipus de centre. Volen menys innovació -> puntuació més alta a la primera pregunta; Els està bé -> mateixa puntuació en les dues; Volen més innovació -> puntuació més alta a la segona pregunta.

6. Les actituds majoritàries entre els docents es mouen entre els “entusiastes” (30%) que situen la innovació com a repte principal i els “pragmàtics” (31%) que aposten per l'eficàcia com a mesura de valoració. Les actituds “escèptiques” o directament contràries són minoritàries.

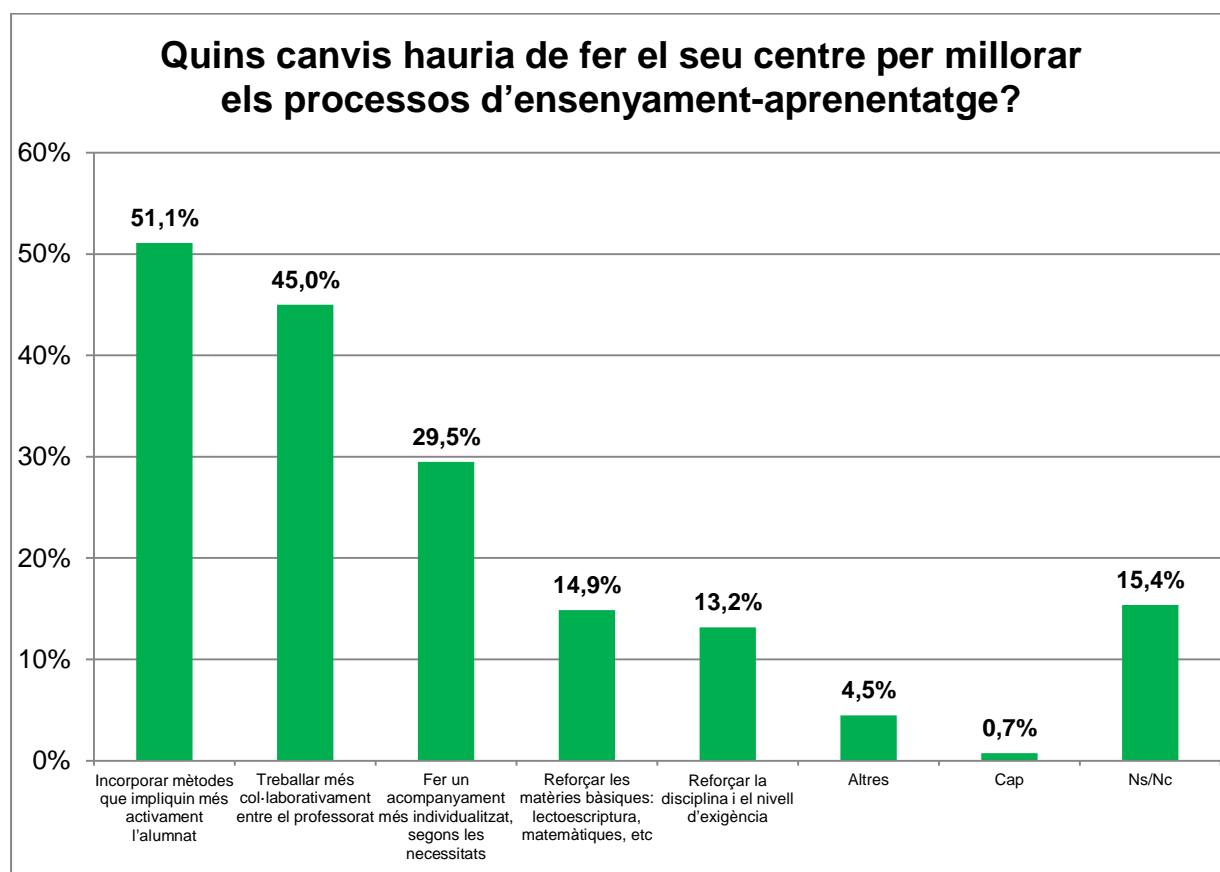
➤ Cal destacar un 26% que no es posiciona i menys de l'1% que creu que l'escola no ha de canviar tant.

Nota: aquesta pregunta es va fer a una part de la mostra, 1.816 docents.

7. El 51 % dels docents creuen que la millora dels processos d'ensenyament-aprenentatge tenen a veure amb **incorporar mètodes que impliquin més activament l'alumnat i el 45% amb el treball col·laboratiu entre el professorat (45%)**.

- Malgrat sovint els discursos públics fan èmfasi en els problemes d'indisciplina o en el baix nivell formatiu de l'alumnat, especialment a l'ESO **només el 13% dels docents creuen que per millorar l'aprenentatge cal reforçar la disciplina i el nivell d'exigència**.
- **Igualment, només el 15% assenyala que cal reforçar les matèries bàsiques.** Aquesta baixa prioritat cal interpretar-la com un reconeixement al que ja s'està fent, i no com una intervenció poc rellevant. De fet, en els darrers anys el sistema educatiu català han implementat accions i plans específics orientats a garantir les competències bàsiques, que semblen haver donat un molt bon resultat en la millora dels aprenentatges.

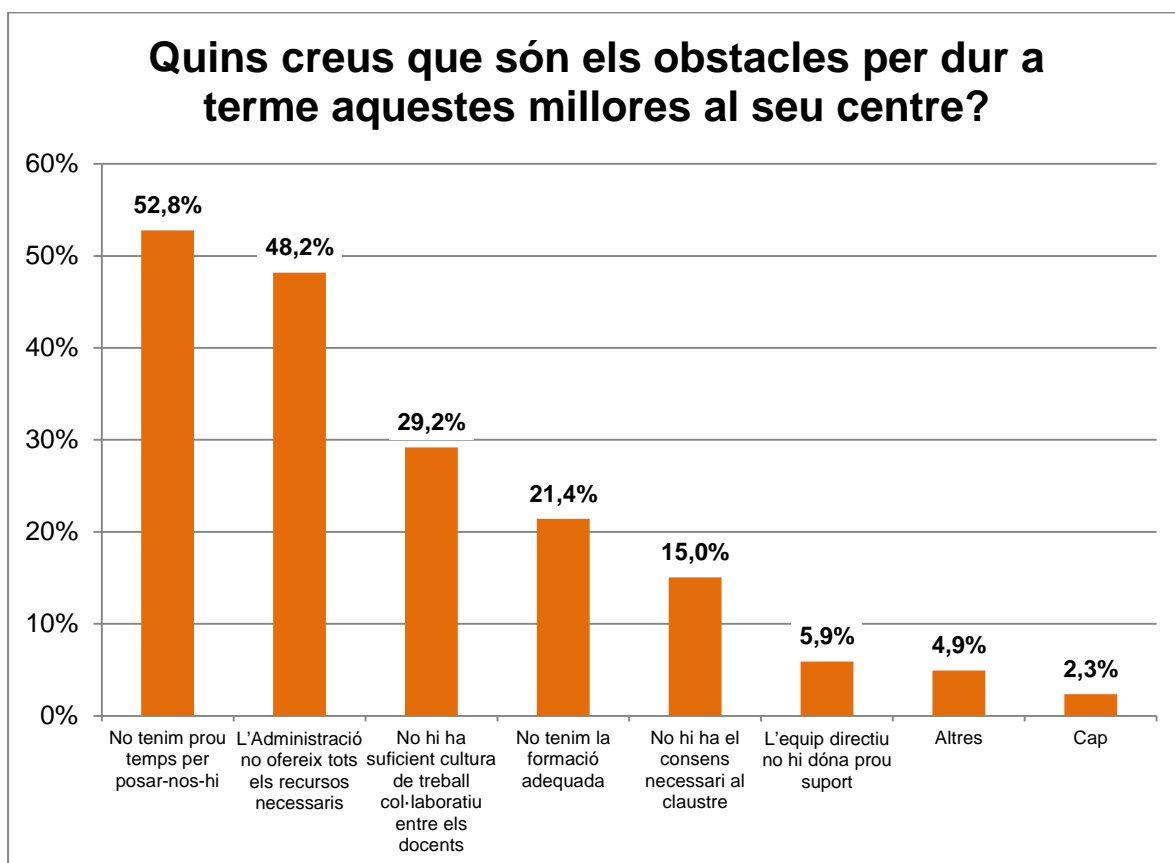

Nota: el total suma més de 100% perquè es demanaven dues respostes.

- Els docents assenyalen inequívocament la falta de recursos (de temps, humans i econòmics) com a principal obstacle per a la introducció de millores. **El 53% de docents diuen que el primer obstacle per implementar canvis és la manca de temps per posar-s'hi.**

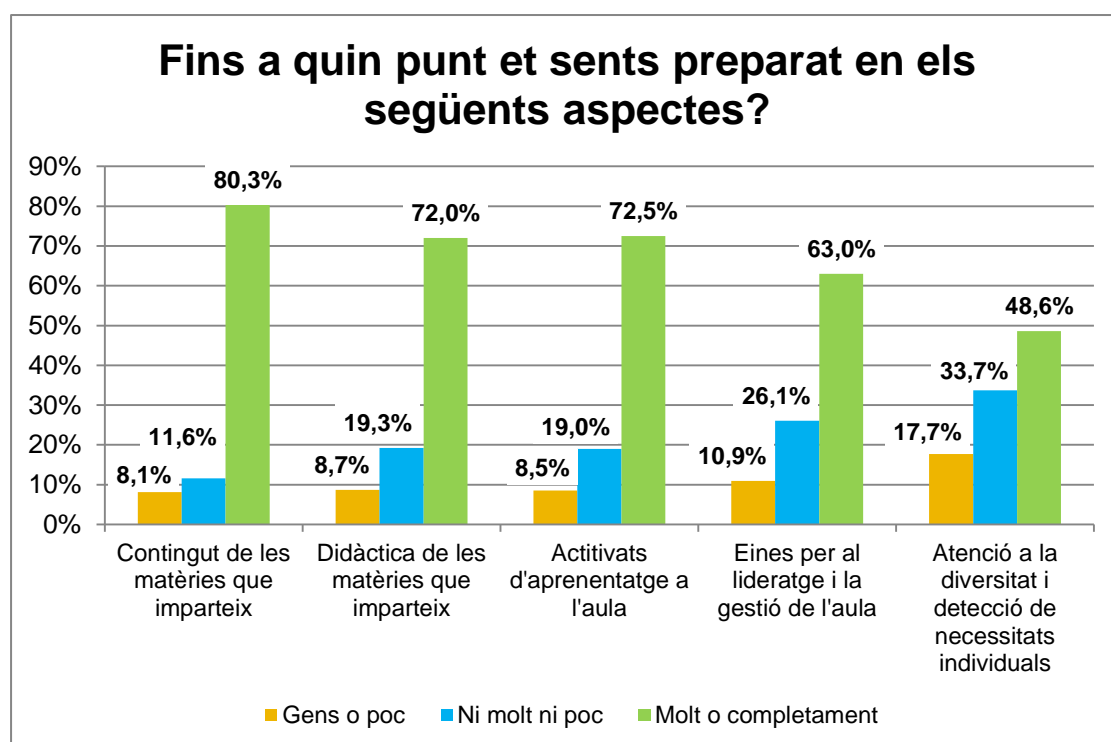
Recordem que l'increment de ràtios, la reducció del temps de preparació o l'eliminació del pressupost de formació han estat generalitzats en els anys de retallades, el que es fa palès en les respostes a aquesta pregunta.

- **El funcionament i cultura del centre també són assenyalats com a obstacles:** el 29% assenyalen la falta de col·laboració entre els docents i el 15% la falta de consens al claustre; només un 6% menciona com a obstacle no tenir prou suport de la direcció del centre.

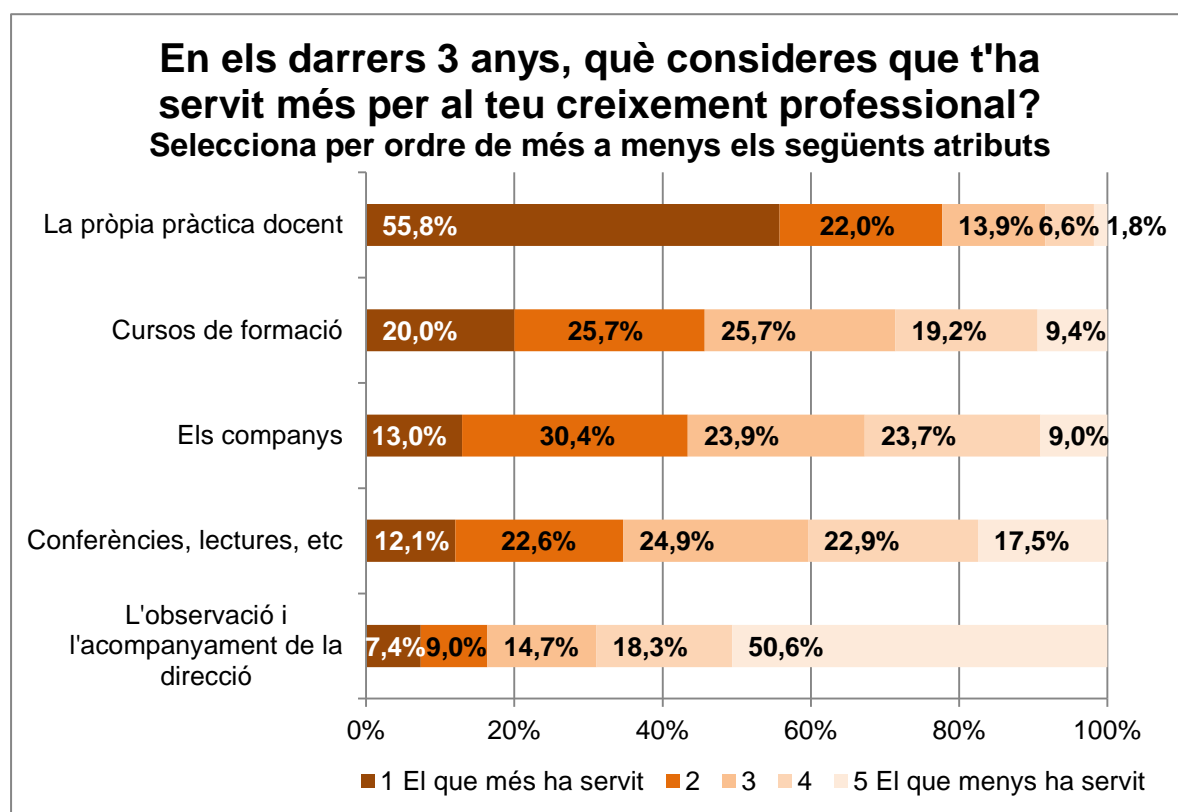

Nota: el total suma més de 100% perquè es demanaven dues respostes. Els Ns/Nc no arriben al 3%.

8. A nivell professional, **se senten molt preparats** en les dimensions de la seva feina relacionades amb la **funció tradicional del docent: el 80%** se sent molt o completament preparat **en el contingut de la matèria** que imparteix, **el 72%** en el plantejament d'activitats a l'aula i **el 72%** en capacitat de transmetre continguts.
- **Les competències en les que se senten menys preparats** són aquelles que podem considerar com més "emergents": **la gestió de la diversitat (només la meitat diu sentir-se molt o completament preparat)**, i el lideratge i gestió de l'aula (el 63% se sent competent o molt competent).

9. Tal i com apunten diversos informes internacionals, el creixement docent a Catalunya és mol poc col·legiat i es fonamenta en processos d'aprenentatge i formació individuals: **'La pròpia pràctica docent' és la que més ha servit al creixement professional per al 55,8% dels docents.**
- Es confirma que una pràctica estesa en altres contextos, com **l'acompanyament de la direcció, és gairebé residual** pel que fa a la valoració que en fan els propis docents, ja que només **el 7,4%** la situa en primer lloc.

NOTA: Es demanava als docents que possessin per ordre els ítems, de l'1, el que més els hi havia servit per al seu creixement professional, a 5 el que menys.

També t'interessarà...

Pots consultar més resultats de l'enquesta al web

[+ informació](#)

El blog del projecte

[+ informació](#)

Materials per ajudar a educar millor

[+ informació](#)

Respon per l'educació! Vídeo del projecte

@edubarometre #PerLeducacioResponc